

تعریف رشته و مقطع تحصیلی

فورتیهای پزشکی

رشته فورتیهای پزشکی یکی از برنامه های آموزشی گروه پزشکی می باشد . دانش اموختگان این مقطع به عنوان عضوی از تیم سلامت ارئه خدمات و امداد رسانی به بیماران و مصدومین را در مرحله پیش بیمارستانی به عهده داشته و گستره این خدمات آحاد جامعه را در بر میگیرد . دوره کاردانی فورتیهای پزشکی اولین مقطع تحصیلی این رشته است که برنامه آن بر اساس ضوابط علمی و ارزشهای اسلامی تهیه و تدوین گردیده است . آموزش فورتیهای پزشکی در سطح کاردانی زمینه نیاز تربیت تکنسین های حرفه ای است که با بهره گیری از آخرین اطلاعات علمی با دانش و مهارت خود خواهند توانست به عنوان عضوی از تیم سلامت خدمات مورد نیاز جامعه را با لحاظ کلیه جوانب انسانی ، اخلاقی ، شرعی و قنونی ارائه نمایند .

تاریخچه رشته:

امدادرسانی به نیازمندان در شرایط بحرانی ناشی از بلایا و حوادث مختلف در فطرت و نهاد تمامی انسانها وجود دارد و لزوم وجود موسسات امدادرسانی در چنین شرایطی از ضروریات عملکرد در هر جامعه ای می باشد . رشته فورتیهای پزشکی به عنوان یک تخصص حرفه ای از دهه ۱۹۶۰ میلادی در آمریکا پایه گذاری شده و طی قریب به نیم قرن اصلاحات و در نتیجه پیشرفتهای بسیار مطلوبی در زمینه های مختلف در این رشته صورت گرفته است .

در ایران در سال ۱۳۵۳ بدنبال فروریختن سقف فرودگاه مهرآباد و بر جای گذاشتن خسارات جانی و مالی ، دولت وقت تصمیم به تأسیس « اورژانس پیش بیمارستانی » گرفت و در هما سال تربیت نیروهای مورد نیاز تحت نظر کارشناسان خارجی طی دوره ۶ ماهه صورت گرفت در سال ۱۳۵۴ مرک اورژانس تهران با ۷ پایگاه راه اندازی گردید و متعاقب آن مرکز اطلاعات اورژانس ۱۱۵ شهرستانها نیز تشکیل شد .

مراکز اورژانس ۱۱۵ تا سال ۱۳۷۶ متأسفانه هیچ روند تکاملی نداشته و در این سال دولت طرح سازماندهی اورژانس ها را از اولویتهای برنامه وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی اعلام نمود و در همین راستا با همکاری متخصصین مختلف مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس رشته فورتیهای پزشکی تدوین و در هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۷۹/۴/۱۱ به تصویب رسید . از سال ۱۳۸۱ با جذب دانشجو به صورت نیمه متمرکز در تعداد محدودی از دانشگاهها ، تربیت نیروی متخصص در این رشته وارد مرحله جدیدی گردید . در سال ۱۳۸۵ که با توجه به نیاز مبرم به خدمات دانش اموختگان ، این رشته در ۳۰ دانشگاه علوم پزشکی کشور راه اندازی و تربیت دانشجو در آن در حال اجرا است . در مهرماه ۱۳۸۵ هیأت ممتحنه و ارزشیابی رشته فورتیهای پزشکی توسط معاونت آموزشی و امور دانشجویی وزارت متبوع تعیین و بازنگری در اهداف و استانداردهای رشته آغاز شد .

فلسفه:

به مصداق آیه ۳۱ سوره مبارکه مائده (و من احیایها فکانما احیا الناس جمیعا) نجات جان یک انسان همانند نجات جان بشریت است به همین جهت تلاش در جهت حفظ حیات و نجات جان انسانها یک وظیفه شرعی ، اخلاقی و اجتماعی محسوب می

کرد. تأکید بر ارزشهای اخلاقی ، حرفه ای ققانونی یکی از اجزاء ضروری آموزش رشته فوریت‌های پزشکی به شمار می رود . پرسنل فوریت‌های پزشکی وظیفه تأمین ، حفظ و ارتقاء سلامت افراد جامعه را بر عهده دارند و این مهم با تکیه بر دانش روز و توجه به نیازهای جامعه و شرایط جغرافیایی و اقلیمی قابل دستیابی است . تلاش در جهت روز آمد کردن اطلاعات علمی و مهارت‌های علمی و ارتقاء مستمر کیفیت آنها سرلوحه کار قرار می گیرد . در آموزش دانشجویان استفاده از استانداردهای روز و منطبق بر نیاز جامعه سرلوحه برنامه آموزشی قرار می گیرد . روش آموزش باید متنوع و بر اساس نیازها ، توانایی ها و تجربیات قبلی فراگیران باشد و با مدنظر قرار دادن استانداردهای ملی ، منطه ای و بین المللی بر اساس تجربیات گذشته نیازهای حال و آینده ارائه می شود . حفظ کرامت انسانی در ارئه خدمت یکی از ارکان ارزشی رشته فوریت‌های پزشکی خواهد بود. حفظ ارزشهای اسلامی و احترام به خصیت انسانها به عنوان یک ارزش مهم همواره مدنظر ارائه کنندگان خدمت قرار خواهد گرفت . پژوهش یکی از ابزارهای ارتقای علمی این رشته بوده و مبنای تصمیم گیری در تدوین برنامه و ارائه خدمات می باشد .

رسالت:

تعلیم و تربیت نیروی انسانی مجرب و کارآمد و متعهد به ارزشهای اسلامی و انسانی از اجزاء رسالت آموزش رشته فوریت‌های پزشکی محسوب می رود . فارغ التحصیلان این رشته با کسب دانش و مهارت های لازم و منطبق بر نیازهای جامعه و همگام با بالاترین استانداردها قادر خواهند بود امدادسانی و خدمات مراقبتی پیش بیمارستانی را به بیماران و مصدومین در حداقل زمان ممکن و با کیفیت مطلوب به آحاد جامعه ارائه دهند .

اهداف کلی (Aims):

هدف کلی آموزش رشته فوریت‌های پزشکی ، تربیت نیروی مجرب ، کارآمد و متعهد است که قادر باشند به عنوان عضوی از تیم سلامت وظیفه خطیر امدادسانی به آحاد جامعه را در زمان نیاز (از بدو درخواست تا انتقال به مراکز درمانی) به نحو احسن به انجام رسانند .

وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task Analysis):

ارزیابی اولیه و سریع بیماری

ارایه کمک‌های اولیه پزشکی به بیماران بدحال و مصدومان

برقرار ساختن ارتباط با مراکز اصلی اورژانس و پزشک مشاور

ارایه گزارش پزشکی مناسب و مفید به پزشک مشاور یا مرک پیام و کسب تکلیف

بکارگیری صحیح تجهیزات موجود در آمبولانس به منظور پایش ، جابجایی ، انتقال و تثبیت وضعیت بیمار

انجام اقدامات پایه نظیر گرفتن مسیر وریدی مناسب ، تجویز اکسیژن ، باز نگاه داشتن راه هوایی ، انجام پایش قلبی و نیز

اقدامات احیای قلبی ریوی پایه در موارد ایست قلبی – تنفسی ، تجویز مایعات در موارد شوک

تجویز صحیح داروهای موجود در آمبولانس ، انجام انتوباسیون لوله تراشه ، دادن شوک الکتریکی به بیمار و سایر اقدامات احیاء پیشرفته با کسب مجوز از پزشک مسئول یا بر اساس دستورالعمل های ابلاغ شده

رانندگی وسیله نقلیه جهت رسیدن سریع به محل ماموریت و حمل بیمار به مراکز درمانی در اسرع وقت

رعایت اخلاق حرفه ای و اطمینان بخشی به بیمار و همراهان

انجام سایر مسئولیتهای محوله بر اساس دستورالعملهای سازمانی و بخشنامه ای اداری

تبصره: فضای عملکردی فارغ التحصیلان این رشته به طور کلی در حوزه پیش بیمارستانی و در موارد خاصی در حوادث غیر مترقبه است .

استراتژی اجرایی برنامه :

تنظیم اهداف و ارائه برنامه ای آموزشی منطبق بر نیازهای ملی - محلی

تأکید بر حفظ حیات و پیشگیری از بروز معلولیت

ارائه برنامه های آموزشی از طریق مشابه سازی در مراکز مهارت های بالینی با استفاده از ابزار و تجهیزات مناسب آموزشی (مانکن ، مولاژ) و آمبولانس

تأکید بر بکارگیری مهارت های آموخته شده در محیط های واقعی (مراکز بیمارستانی و سپس در پایگاههای اورژانس)

توجه به روشها و فنون جدید آموزش با تأکید بر روشهای حل مشکل

طراحی برنامه آموزشی مبتنی بر نقشها و وظایف حرفه ای

آموزش دانشجویان در جهت تقویت خودآموزی و یادگیری مستمر

طراحی برنامه بر اساس مسائل مربوط به بلایا و تغییرات احتمالی شرح وظایف در شرایط خاص .

شرایط و نحوه پذیرش دانشجو :

پذیرش دانشجو از طریق آزمون سراسری دانشگاهها به صورت نیمه متمرکز (مصاحبه ، معاینات بدنی و ...) با تأکید بر اختصاص سهمیه به مناطق محروم طبق نیاز اعلام شده از مرکز مدیریت و حوادث فوریت های پزشکی کشور است .

سطوح رشته:

دوره کاردانی ، اولین مقطع تحصیلی این رشته است که برنامه آن بر اساس ضوابط علمی و ارزش های اسلامی تهیه و تدوین گردیده است. آموزش فوریت های پزشکی در سطح کاردانی زمینه ساز تربیت تکنسین حرفه ای است که با بهره گیری از آخرین

اطلاعات علمی با دانش و مهارت خود خواهند توانست به عنوان عضوی از تیم سلامت خدمات مورد نیاز جامعه را با لحاظ کلیه جوانب انسانی، اخلاقی، شرعی و قانونی ارائه نمایند. البته با توجه و عنایت مسئولین مربوطه مقطع کارشناسی برای این رشته در نظر گرفته شده است. به امید آن که در آینده ای نزدیک شاهد راه اندازی تحصیلات تکمیلی این رشته باشیم.

توانایی های لازم :

رشته فوریت های پزشکی به صورت نیمه متمرکز دانشجوی می پذیرد و داوطلبان پس از قبولی در آزمون علمی باید در آزمون حضوری این رشته نیز شرکت کنند و در صورت داشتن توانایی های روحی لازم از قبیل انضباط پذیری، گذشت و ایثار، اعتماد به نفس و آمادگی فعالیت در شرایط سخت و همچنین آمادگی جسمی کامل مانند عدم ابتلا به بیماری های مزمن و صعب العلاج مثل دیابت، فشار خون، آسم، نارسایی کلیه، بیماری های پیشرفته قلبی، صرع و بیماری های روانی در این رشته پذیرفته می شوند. گفتنی است که در رشته فوریت های پزشکی داشتن قدرت بینایی خوب، مهارت های بدنی، روانی کلام و حداقل قد ۱۷۰ سانتی متر برای امداد رسانی سریع و صحیح ضروری است. در ضمن این رشته تنها از بین داوطلبان مرد دانشجوی می پذیرد

رشته های مشابه در داخل کشور :

رشته مشابه در داخل کشور وجود ندارد .

رشته های مشابه در خارج از کشور :

رشته مشابه در خارج از کشور وجود دارد به عنوان مثال : در ایلات متحده آمریکا ، به این گروهها تکنسین فوریت های پزشکی (Emergency Medical Technician) اطلاق می شود که در سه مقطع پایه (EMT Basic) شده برای این رشته در ایران در حد EMT Intermediate می باشد .

شرایط مورد نیاز راه اندازی رشته کاردانی فوریت های پزشکی :

طبق ضوابط دفتر گسترش و ارزیابی آموزش پزشکی می باشد.

منابع:

سایت دانشگاه علوم پزشکی کاشان nursing.kaums.ac.ir

سامانه ملی مقالات و تحقیقات دانشگاهی w.parsidoc.com

www.ems-115.blogfa.com